

Відгук

офіційного опонента на дисертацію **Гао Іюань** «*Формування інноваційного потенціалу педагога-музиканта в умовах гуманізації мистецької освіти*» представлену на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання

Світові зміни в усіх сферах життя, включаючи й культурні реалії, вимагають від педагогічної науки і практики вивчення та впровадження нових методів, форм навчання майбутніх педагогів. В сучасних обставинах створюється нова педагогіка, характерною ознакою якої є інноваційність, здатність до оновлення. Специфічними особливостями інноваційного навчання є його відкритість майбутньому, здатність до постійної переоцінки цінностей, налаштованість на конструктивні дії в нових ситуаціях, високий загальнокультурний рівень випускників навчальних закладів, стилю професійної діяльності педагога. Найголовнішою умовою освітнього процесу стає домінування особистісної зорієнтованості. Складові цієї домінанти є характерними ознаками гуманістичної спрямованості освіти, в тому числі й мистецької, що свідчить про актуальність даного дисертаційного дослідження.

Звертаючи увагу на ряд позитивних векторів представленої роботи, відмітимо, перш за все, її чітку структурованість, вираженість наукового апарата, доступний та логічний виклад матеріалу, що підпорядковано виконанню поставленої мети і окреслених завдань. Відмічаємо переконливу методологічну основу дослідження, згідно з якою потенціал розглядається як індивідуальна, особливим чином організована система внутрішніх та зовнішніх ресурсів людини, що забезпечують різноманіття можливих векторів розвитку і трансформації особистості в процесі її життєдіяльності. Звернення авторки дисертації до проблеми активізації внутрішніх можливостей людини та питань гуманістичного потенціалу особистості як продуктивного важеля фахової підготовки майбутніх педагогів-музикантів, відповідає потребам як суспільства, так і сучасної вищої школи.

Авторкою дисертаційного дослідження розкрито роль і значення особистості педагога-музиканта як учителя інноваційного типу, творця інноваційних процесів здатного до впровадження нових ідей, методів, підходів та принципів навчання. Піддано цілісному аналізу сутність інноваційного потенціалу особистості, визначено його зміст і структуру, розроблено та експериментально перевірено ефективність методичних засад формування даного феномену.

Важливим є те, що на ґрунті світових гуманістичних ідей, аналіз яких представлено у роботі, категорія інноваційного потенціалу не зводиться до вузько предметного розуміння, а розглядається в достатньо широкому аспекті, в якому зроблено акцент на здатності педагога виконувати ініціативні, нестандартні, самостійні дії у вирішенні музично-освітніх завдань за власним внутрішнім переконанням у їх гуманістичній суті.

В методичному розділі роботи набули ґрунтового висвітлення гуманістичний, аксіологічний, акмеологічний, рефлексивно-креативний підходи щодо науково-методичного забезпечення освітнього процесу. Його перевагою є, насамперед, глибоке обґрунтування педагогічних умов, виявлення найбільш доцільних принципів, методів та форм роботи, логічна упорядкованість етапів формувального експеримента, змістовне наповнення яких заслуговує на схвалення. В дисертації запропоновано комплекс продуктивних методів роботи, що впроваджувалися на кожному етапі за О.Пометун (пасивні, активні, інтерактивні); методи рефлексивного навчання за М.Голубевою (діагностико-аналітичні, наративні, графічні, інтерактивні) та інші.

Виявлено ефективні механізми оволодіння студентами інноваційною діяльністю в єдності мистецького та суто педагогічного напрямків. Заслуговує схвалення розроблена дослідницею достатньо цілісна за змістом і структурою поліфункціональна методика формування інноваційного потенціалу педагога-музиканта, що поєднує в собі чотири взаємоузгоджені компоненти: ціннісно-мотиваційний, когнітивний, суб'єктно-операційний та

рефлексивно-регулятивний. Теоретично обґрунтованим і експериментально підтвердженим видається діагностичний апарат дослідження, змістовними є розроблені критерії та показники сформованості інноваційного потенціалу майбутніх педагогів-музикантів.

Заслуговують на увагу осмислення, представлених у дослідженні, світоглядних, правових, культурно-інформаційних та моральних орієнтирів гуманітарної політики в контексті вищої освіти в Китаї. У зв'язку з цим цікавою є наведена авторкою думка вчених про надмірну раціоналізацію освіти, зокрема мистецької, що призвело до утилітарної професіоналізації на тлі втрати життєвих орієнтирів та актуалізацію гуманістичної парадигми, одним із проявів якої є особистісний підхід. Безсумнівно, важливим є те, що в дисертації враховуються, до певної міри, можливості використання результатів дослідження у Китайській системі освіти. Причому, робиться це не формально, а з урахуванням ідей китайських філософів та національної традиційної культури.

Переконливими є результати експериментальної роботи які підтвердили ефективність запропонованих методичних засад формування інноваційного потенціалу студентів. При цьому дисертанткою застосовано статистичний критерій Пірсона, який сприяв досягненню об'єктивної фіксації зростання високого і середнього рівнів сформованості компонентів інноваційного потенціалу педагогів-музикантів в ЕГ за усіма критеріями. Варто відмітити наочність представлених результатів дослідження. Це, в першу чергу, таблиці, в яких зафіксовано не тільки результати експериментальної роботи, а й основні теоретичні висновки – представлено порівняльний аналіз структурних компонентів інноваційного потенціалу особистості на основі опрацьованих джерел.

Позитивно оцінюючи дане дисертаційне дослідження, вважаємо за необхідне висловити деякі зауваження і побажання.

1. З нашої точки зору формування інноваційного потенціалу педагога-музиканта потребує розгляду більшої кількості компетентностей. Окрім

- загальної, інтегральної та спеціальної слід було б розглянути комунікативну, креативно-діяльнісну та рефлексивну.
2. Підрозділ 1.3. присвячено розгляду гуманізації мистецької освіти як умови формування інноваційного потенціалу педагога. Разом з тим, значної уваги приділено гуманітаризації в суспільстві і недостатньо висвітлено креативному аспекту особистості, її професійно-аксіологічній сутності.
  3. Логічним і цікавим є розроблений дисертанткою спецкурс «Основи впровадження інноваційних художньо-педагогічних технологій у мистецьку освіту», який передбачає розширення сфери евристичної діяльності, активності та самостійності студентів у процесі набуття досвіду практичного застосування інноваційних технологій, відповідних знань та вмінь. Варто було б програму даного спецкурсу представити в додатках.
  4. Визначені у дослідженні три групи методів – декомпозиційні, трансформаційні та конвергентні відносяться до безперечних здобутків дисертантки відповідно до специфіки етапів формування інноваційного потенціалу педагогів-музикантів. Разом з тим, ці групи чомусь не представлено на рис. 2.1, де цілісно унаочнені методичні основи феномену, що розглядаються. Це тільки підсилило б методичне забезпечення дослідження.
  5. В експериментальній частині було б бажаним більше представити матеріалу із китайської освітньої системи щодо формування цілісних інноваційних знань, запропонувати навчальну програму вищої школи Китаю та співставити її з українською.

Проте, висловлені зауваження і побажання не впливають на загальну високу оцінку виконаної дисертаційної роботи Гао Юань, яка є завершеним, самостійним дослідженням, розкриває актуальну мистецько-педагогічну проблему і робить вагомий внесок у розвиток теорії та методики музичної освіти. Вважаємо, що дисертація відповідає, існуючим в Україні, вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання

старшого наукового співробітника», а його авторка – Гао Юоань заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 - теорія та методика музичного навчання.

Офіційний опонент –
доктор педагогічних наук,
професор кафедри музичного мистецтва,
декан педагогічного факультету
Кам'янець-Подільського
національного університету
імені Івана Огієнка

Віктор ЛАБУНЕЦЬ

Відгук

офіційного опонента на дисертацію **Гао Іюань** «*Формування інноваційного потенціалу педагога-музиканта в умовах гуманізації мистецької освіти*» представлену на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання

Світові зміни в усіх сферах життя, включаючи й культурні реалії, вимагають від педагогічної науки і практики вивчення та впровадження нових методів, форм навчання майбутніх педагогів. В сучасних обставинах створюється нова педагогіка, характерною ознакою якої є інноваційність, здатність до оновлення. Специфічними особливостями інноваційного навчання є його відкритість майбутньому, здатність до постійної переоцінки цінностей, налаштованість на конструктивні дії в нових ситуаціях, високий загальнокультурний рівень випускників навчальних закладів, стилю професійної діяльності педагога. Найголовнішою умовою освітнього процесу стає домінування особистісної зорієнтованості. Складові цієї домінанти є характерними ознаками гуманістичної спрямованості освіти, в тому числі й мистецької, що свідчить про актуальність даного дисертаційного дослідження.

Звертаючи увагу на ряд позитивних векторів представленої роботи, відмітимо, перш за все, її чітку структурованість, виваженість наукового апарата, доступний та логічний виклад матеріалу, що підпорядковано виконанню поставленої мети і окреслених завдань. Відмічаємо переконливу методологічну основу дослідження, згідно з якою потенціал розглядається як індивідуальна, особливим чином організована система внутрішніх та зовнішніх ресурсів людини, що забезпечують різноманіття можливих векторів розвитку і трансформації особистості в процесі її життєдіяльності. Звернення авторки дисертації до проблеми активізації внутрішніх можливостей людини та питань гуманістичного потенціалу особистості як продуктивного важеля фахової підготовки майбутніх педагогів-музикантів, відповідає потребам як суспільства, так і сучасної вищої школи.

Авторкою дисертаційного дослідження розкрито роль і значення особистості педагога-музиканта як учителя інноваційного типу, творця інноваційних процесів здатного до впровадження нових ідей, методів, підходів та принципів навчання. Піддано цілісному аналізу сутність інноваційного потенціалу особистості, визначено його зміст і структуру, розроблено та експериментально перевірено ефективність методичних засад формування даного феномену.

Важливим є те, що на ґрунті світових гуманістичних ідей, аналіз яких представлено у роботі, категорія інноваційного потенціалу не зводиться до вузько предметного розуміння, а розглядається в достатньо широкому аспекті, в якому зроблено акцент на здатності педагога виконувати ініціативні, нестандартні, самостійні дії у вирішенні музично-освітніх завдань за власним внутрішнім переконанням у їх гуманістичній суті.

В методичному розділі роботи набули ґрунтовного висвітлення гуманістичний, аксіологічний, акмеологічний, рефлексивно-креативний підходи щодо науково-методичного забезпечення освітнього процесу. Його перевагою є, насамперед, глибоке обґрунтування педагогічних умов, виявлення найбільш доцільних принципів, методів та форм роботи, логічна упорядкованість етапів формувального експеримента, змістовне наповнення яких заслуговує на схвалення. В дисертації запропоновано комплекс продуктивних методів роботи, що впроваджувалися на кожному етапі за О.Пометун (пасивні, активні, інтерактивні); методи рефлексивного навчання за М.Голубевою (діагностико-аналітичні, наративні, графічні, інтерактивні) та інші.

Виявлено ефективні механізми оволодіння студентами інноваційною діяльністю в єдності мистецького та суто педагогічного напрямків. Заслуговує схвалення розроблена дослідницею достатньо цілісна за змістом і структурою поліфункціональна методика формування інноваційного потенціалу педагога-музиканта, що поєднує в собі чотири взаємоузгоджені компоненти: ціннісно-мотиваційний, когнітивний, суб'єктно-операційний та

рефлексивно-регулятивний. Теоретично обґрунтованим і експериментально підтвердженим видається діагностичний апарат дослідження, змістовними є розроблені критерії та показники сформованості інноваційного потенціалу майбутніх педагогів-музикантів.

Заслужують на увагу осмислення, представлених у дослідженні, світоглядних, правових, культурно-інформаційних та моральних орієнтирів гуманітарної політики в контексті вищої освіти в Китаї. У зв'язку з цим цікавою є наведена авторкою думка вчених про надмірну раціоналізацію освіти, зокрема мистецької, що призвело до утилітарної професіоналізації на тлі втрати життєвих орієнтирів та актуалізацію гуманістичної парадигми, одним із проявів якої є особистісний підхід. Безсумнівно, важливим є те, що в дисертації враховуються, до певної міри, можливості використання результатів дослідження у Китайській системі освіти. Причому, робиться це не формально, а з урахуванням ідей китайських філософів та національної традиційної культури.

Переконливими є результати експериментальної роботи які підтвердили ефективність запропонованих методичних засад формування інноваційного потенціалу студентів. При цьому дисертанткою застосовано статистичний критерій Пірсона, який сприяв досягненню об'єктивної фіксації зростання високого і середнього рівнів сформованості компонентів інноваційного потенціалу педагогів-музикантів в ЕГ за усіма критеріями. Варто відмітити наочність представлених результатів дослідження. Це, в першу чергу, таблиці, в яких зафіксовано не тільки результати експериментальної роботи, а й основні теоретичні висновки – представлено порівняльний аналіз структурних компонентів інноваційного потенціалу особистості на основі опрацьованих джерел.

Позитивно оцінюючи дане дисертаційне дослідження, вважаємо за необхідне висловити деякі зауваження і побажання.

1. З нашої точки зору формування інноваційного потенціалу педагога-музиканта потребує розгляду більшої кількості компетентностей. Окрім

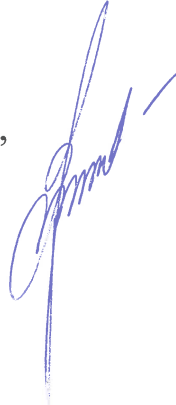

- загальної, інтегральної та спеціальної слід було б розглянути комунікативну, креативно-діяльнісну та рефлексивну.
2. Підрозділ 1.3. присвячено розгляду гуманізації мистецької освіти як умови формування інноваційного потенціалу педагога. Разом з тим, значної уваги приділено гуманітаризації в суспільстві і недостатньо висвітлено креативному аспекту особистості, її професійно-аксіологічній сутності.
  3. Логічним і цікавим є розроблений дисертанткою спецкурс «Основи впровадження інноваційних художньо-педагогічних технологій у мистецьку освіту», який передбачає розширення сфери евристичної діяльності, активності та самостійності студентів у процесі набуття досвіду практичного застосування інноваційних технологій, відповідних знань та вмінь. Варто було б програму даного спецкурсу представити в додатках.
  4. Визначені у дослідженні три групи методів – декомпозиційні, трансформаційні та конвергентні відносяться до безперечних здобутків дисертантки відповідно до специфіки етапів формування інноваційного потенціалу педагогів-музикантів. Разом з тим, ці групи чомусь не представлено на рис. 2.1, де цілісно унаочнені методичні основи феномену, що розглядаються. Це тільки підсилило б методичне забезпечення дослідження.
  5. В експериментальній частині було б бажаним більше представити матеріалу із китайської освітньої системи щодо формування цілісних інноваційних знань, запропонувати навчальну програму вищої школи Китаю та співставити її з українською.

Проте, висловлені зауваження і побажання не впливають на загальну високу оцінку виконаної дисертаційної роботи Гао Іюань, яка є завершеним, самостійним дослідженням, розкриває актуальну мистецько-педагогічну проблему і робить вагомий внесок у розвиток теорії та методики музичної освіти. Вважаємо, що дисертація відповідає, існуючим в Україні, вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання

старшого наукового співробітника», а його авторка – Гао Іюань заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 - теорія та методика музичного навчання.

Офіційний опонент –
доктор педагогічних наук,
професор кафедри музичного мистецтва,
декан педагогічного факультету
Кам'янець-Подільського
національного університету
імені Івана Огієнка

Віктор ЛАБУНЕЦЬ

